

gledati na to, da ne bo napačna politika v lastni skupni državi Lothrinški Slovencev slabila dalje, kakor se je dosedaj v resnici dogajalo jedno generacijo sem. Ako bi namreč Nemčija prodrila do Adrije, kdo bo jamčil Madjarom, da jim trajno ne pride v nevarnost po njih zasedeni in rabljeni zaliv Reški in sploh Kvarnerski?!

Domovina Slovencev je ravno vsled njihove zemljepisne lege tik nad Adrijo velikega političnega in trgovsko političnega pomena. V tem oziru stopa celo mnogo večje ozemlje Čehov za malimi deželami Slovencev v ozadje. V gotovem smislu služijo češke dežele Nemčiji kakor sredstvo k namenu, da prodere preko njihovega ozemlja k Adriji in od tu v Sredozemsko morje, med tem ko so slovenske dežele namen nemške podjarmljajoče politike in cilj njihovih stremljenj. Kdor ima slovenske dežele, ta ima tudi neposreden dohod k Adriji.

Ne velikost slovenskega naroda, temveč njegova zemljepisna lega mu podeljuje njegov mednarodni pomen. Nemci govore zaničljivo o tem poldrugi milijonskem narodu, a vendar vporabljajo vse sile, da bi ga zatrli, dobro vedoč, koliko bi s tem pridobila vsenemška ideja.

Etnografski so Slovenci, vkljub svojemu pičlemu številu, važni dovolj, da zamorejo v slučaju vojne tudi moralčno delati.

Avstro-Ogrska se more v vojni nevarnosti lahko sklicevati na to, da niso Slovenci niti Nemci, niti Lah, temveč Slovani, ki iz narodnostnih vzrokov ne smejo priti pod oblast tujih držav.*

Kar se tiče avstro-ogrskih narodov, je jasno, da bi morali ti napram Slovincem zavzemati že iz trgovsko-političnih vzrokov prijazno stališče. Dasi niso ti trgovski narod, pač pa tvorijo naravno mednarodno stražo ob Adriji, Adrija pa je za vse avstro-ogrške narode velike važnosti, zato morajo Slovenci, kakor predstraža ostati na svojem mestu. Posebne interese na tem, da se Slovenci ohranijo, pa imajo vsi slovanski rodovi ne le iz gospodarskih, temveč tudi iz narodnih vzrokov.

V modernem, premenjenem smislu so dandanes Slovenci kakor nekdanj Hrvatje zoper Turke, prednji zid zoper prodiranje napadajočih sosedov.

Pri vprašanju o obstanku Slovencev se ne gre za kakovost njihove kulture, temveč samo za kri, ki je sorodna s krvjo ostalih Slovanov, in imajo ti že iz tega vzroka dovolj povoda, zastaviti svoje moči za obstanek Slovencev. Sicer pa ne manjka niti kulturnega elementa, po katerem so Slovenci tako bližnji vsem Slovanom. Celo pravoslovno slovanstvo ve, da so bili ali naravnost Slovenci, ali pa eden njim najsorodnejših rodov, ki je dal temelj staroslovenskemu cerkvenemu jeziku. In takšen narod mora nedvomno imeti zmožnosti, s katerimi se tudi v bodočnosti omili celemu slovanstvu.

Ako pogledamo vse različne motive, ki podeljujejo Slovincem mednarodni pomen, vidimo, da v prvi vrsti njihova zemljepisna lega in slovanska kri odločujeta, da je v interesu vseh slovanskih narodov in v interesu avstro-ogrške monarhije, da se vzdrži in ohrani pred napadi

narodnih sovražnikov majhni in politično, kulturno in ekonomski zatirani narod slovenski.

Rusi o Čehih.

Znani ruski list „Novosti“ piše obširno o važnosti češkega naroda za obstoj Avstrije in pravi mej drugim:

Dokler bodo obstajale sedanje razmere v Avstriji, je kraljestvo Češko obsojeno v ulogo dežele, katere razruvajo kronični krči. Nemci se opirajo na ogromno maso nemške države, Čehi pa le na svojo moralno moč, ker od Poljakov pričakujejo le malo, a da bi iskali opore v Rusiji, to se jim ne vidi primerno in možno, sicer si je pa tudi ne upajo iskati, ker bi se z njimi ne postopalo tako, kakor z Vsenemci. Ako bi ne bilo Čehov, hegemonija Prusije bi se raztezala preko vse Avstrije. Čehi s svojimi stremljenji ovirajo reko pangermanizma. S tega gledišča boj Čehov z Nemci ni samo lokalnega, ampak vseavstrijskega pomena. Zato ima tudi novo zasedanje državnega zbora poseben interes. Čehi so prošinjani z vero v svojo bodočnost in ne zamujajo v svojih prizadevanjih, da dovedejo svojo domovino do vsestranskega razvoja. Po njih doseženi uspehi so jamstvo, da nade naroda češkega ne ostanejo neuresničene.

Enako težavno nalogo imajo pa tudi Jugoslovani, kajti iste težnje, kot na severu Nemci, imajo na jugozapadu Italijani. Avstrijska vlada bi torej pač bolje storila, ko bi priznala Slovanom vsaj toliko važnosti, kot zunanji krogi, in ne zatajila dejstva, da najhujše napade na Avstrijo odbijajo ravno Slovani.

To so jako modre in do pičice resnične besede. Na Dunaju jih seveda ne bodo priznali, ker igrajo ulogo slepca, ki ne vidi pred seboj propada.

Politični pregled.

Državni zbor. — Minoli petek je poslanska zbornica začela razpravo o državnem proračunu. Splošno se je sodilo, da se to še nekaj zavleče, kajti dnevni red je bil zabarikadiran z nujnimi predlogi tako, da se zbornica ni mogla ganiti. V tem obupnem položaju je ministrski predsednik zagrozil strankam z demisijo in vse stranke so zlezle pod klop, vse stranke, na čelu vsem drugim socijalni demokratje in Schönererjanci, so svoje nujne predloge za sedaj umaknili, tako da se je lahko koj začelo razpravljanje o proračunu. Doslej se ni v tej debati še nič posebnega povedalo. Izmej slovenskih poslancev sta govorila Pogačnik in Ferjančič. Vzlic temu Körberjevemu uspehu se vzdržuje govorica, da pride do odstopa vlade, a da bo Körber tudi prihodnje ministrstvo sestavil. Morda v njem ne bo več Rezka, ki je prišel v jako veliko stisko, ker so Mladočehi izrekli ministrstvu nezaupnico.

Združenje Mladočehov in čeških agrarcev. Vse češke stranke, izvzemši takozvane narodne socialiste so sklenile mej seboj tesnejšo zvezo, vrh tega pa se je dosegel tudi še ožji dogovor mej dozdanjima nasprotnikoma, to je mej Mladočehi in mej češkimi agrarci. Po tem ožjem dogovoru bosta oba kluba, izvzemši agrarne stvari, v vseh drugih zadevah solidarno postopala, kar je le toplo pozdravljati.

Zanimivi sestanki. — Na zunanjepolitičnem polju se mora zopet nekaj plesti. Narodi avstrijski o tem seveda ne smejo ničesar vedeti. Te dni pride stric ruskega carja, veliki knez Mihael Nikolajevič, poleg carja najmočnejši dostojanstvenik velike Rusije, v Budimpešto, da obiše našega cesarja. Koj potem zapusti cesar Pešto in se vrne na Dunaj, kjer ga čaka grški kralj in kamor pride tudi njegov sin, kretski guverner princ Jurij. Kaj to pomeni? Nekateri menijo, da sta grški kralj in kretski guverner šla na pot, da dobita privoljenje Avstrije za združenje Krete z Grško. Glede velikega kneza Mihaela Nikolajeviča se različno ugiba. Jedni menijo, da kani intervenirati radi balkanskih zadev, drugi, da se gre za Bure; kje je resnica, tega pač ni uganiti.

Hrvatska. — Deželnozborske volitve na Hrvatskem so razpisane in začelo se je jako živahno volilno gibanje. Vlada je deželni zbor prav nenadoma razpustila in tudi prav nepričakovano hiti z razpisanjem volitev. Zgodilo se je to z namenom, da bi vlada dobila narodne stranke nepripravljene in bi torej lagje dosegla madjaronsko večino. V ta namen se bode tudi pri volitvah postopalo po starem receptu. Že zdaj goljufajo vladni organi pri sestavi volilnih imenikov na nezaslišan način. Narodni listi prijavljajo v tem oziru uprav vnebojjoče slučaje, tako da ne bo čuda, ako vlada doseže svoj namen.

Ogrska. — V soboto se je sešel ogrski državni zbor. Koj v prvi seji so bile zanimive debate. Kossuthovci so namreč izjavljali, da ne gredo v kraljevski dvorec, češ, da naj pride kralj v državni zbor, in ker je na dvorcu razobešena črno-rumena zastava. Ministrski predsednik je izjavil, da je črno-rumena zastava cesarjeva zasebna zastava, ne državna. V ponedeljek je cesar-kralj otvoril parlament s prestolnim ogovorom, čigar glavna želja je obnovitev nagodbe.

Italija. — Čedalje jasneje se vidi, da se je Italija naveličala trozveze in da hoče drugih zaveznikov. Zdaj je gotovo, da potujeta italijanski kralj in kraljica že letos in sicer najbrž v mesecu decembru na Rusko, da obišeeta carja. Ves političen svet je v tem jedin, da ima to potovanje dalekosežen političen pomen in ves politični svet je prepričan, da se gre za izstop Italije iz trozveze in za njen pristop k rusko-francoski alijanci.

Francija. — Vlada se je doslej opirala na parlamentarno večino, v kateri so igrali socijalni demokratje važno vlogo. Ti so imeli tudi svojega zastopnika v ministrstvu in sicer v osebi trgovinskega ministra Milleranda. Zdaj je pa prišlo radi sprejema ruskega carja in radi vladnega postopanja proti rudarjem do konflikta. Socijalni demokratje so vladi odrekli svojo podporo in začeli proti nji boj. V tistem trenutku, ko so to storili, so druge, vladi doslej nasprotne stranke priskočile na pomoč. Socijalni demokratje so bili po novi večini poraženi. Njih nastop bo imel samo ta uspeh, da bo moral Millebrand v kratkem odstopiti.

Vojna v južni Afriki. — Že več dni ni nikakih vesti o vojni v južni Afriki. Lord Kitchener je sicer brzojavil o nekih malih praskah, a te so bile popolnoma brezpomembne. In vender se ravno sedaj na Angleškem mnogo govori o vojni. Povod so dale tri res značilne dogodbe, in sicer: 1. Vojno ministrstvo je nenadoma penzioniralo generala Bullerja, ker je ostro kritikoval vojno upravo z ozirom na južnoafriško vojno. 2. Kaplandijski guverner Millner je imel v Pietermaritzburgu govor, ki se je jako čudno glasil, prav kakor bi ne bilo nič več upanja, da se Angležem posreči zatreti Bure. 3. Minister Chamberlain, glavni provzročitelj južnoafriške vojne, je imel v Edimburgu govor, v katerem se je bavil tudi z južnoafriško vojno. Chamberlain se je izrazil, da Buri preveč zahtevajo, prav kakor, da bi bil pripravljen, skleniti z njimi mir, ako bi kaj več odjenjali. Pripoznaval je čudovito hrabrost in požrtvovalnost Angležev, potem pa dokazoval, da se mora vojna nadaljevati, naj velja kar hoče. Tudi grozovitosti, ki

jih počenjajo Angleži v južni Afriki je Chamberlain opravičeval, češ, za vse, kar se godi na bojišču, imamo že vzglede v dejanjih družih narodov, proti čemur zlasti Nemci in Francozi odločno protestirajo.

Električne železnice.

Ko se je pred kratkim v Ljubljani električna železnica prometu izročila, morebiti z ozirom na to, da nekateri ljudje godrnjajo, nje korist še ne sprevidjajo, ni neumestno, ako podamo nekaj črtic o razvoju električnih železnic. Držimo se v tem gospodarskega pisatelja May-a v Berlinu. Isti piše, ko je važnost elektrike v rabi telegrafov, telefonov popisal, o električnih železnicah: „Da bo elektriciteta tudi za dalnje vožnje motorična moč v bodočnosti, nad tem danes ni več dvomiti. Mislimo si prav bližnjo bodočnost, ker kar se bode v daljni bodočnosti zgodilo, se v tehničnih stvareh ne more nič vedeti. Lahko se eneržija naprej vodi, snaga, vožnja brez dima, veliko število motorov, ki se lahko pod vozom priklepajo, lahko delo, neodvisnost od rabe vode, na krajih vožnje tudi od premoga, privarčenje časa s tem, mogočnost, večkrat vlake odpošiljati, praktično razsvetljenje in tisoč družih udobnosti predestinirajo elektriciteto tudi za promet dalnje železniške vožnje.

V nemških navadnih železnicah tiči kapital 12 milijard mark. Vsako leto se 2 % več v nje vtakne. Kaj bo s temi železnicami?! Kakor hitro se električnim potom dosti večja hitrost na železnicah doseže, se bodo vse skrbi glede v zdajšnjih železnicah investiranega kapitala v stran potisnile. Zdajšnje železnice se bodo obdržale za promet mej manjšimi trgi, mesti in od teh v večja ter za prevažanje blaga; neodvisno od teh pa se bo električno vozilo mej velikimi mesti z veliko hitrostjo. Večja hitrost je napredek velikega gospodarskega pomena; — že zaradi konkurence z inozemstvom se bodo električne železnice upeljale. Pa tudi domače koristi se bodo oglašale; ne glede občinstva, bodo industrije z železom in električna industrija upeljavo teh železnic zahtevale. Obe sta danes velevlasti prve vrste in imajo v inozemstvu ter doma važen delokrog. Naše nemške železnice bodo skoraj gotove, vse električne, inozemstvu se najde konkurenca, doma pa je prosta pot. Izhajanje podjetništva je lažje, ker so koristi vseh družb, ki se z elektrotehniko pečajo, mej sabo zvezane. Ako je začetek storjen, bo dela za več let naprej. Torej naprej!

V oktobru 1900 se je v Berlinu društvo ustanovilo v pospeševanje električne hitre vožnje. Prve železninske fužine, električne fužine, banke so zastopane v tej družbi. Smoter iste je, da gradnjo hitro vozečih električnih železnic, ki prometu večjih daljavah služiti imajo, pospeši, da se študirajo dotična vprašanja ter se delajo